

Dato: 15.01.2026

Nationalpark Kongernes Nordsjælland

DN Helsingør beklager, at vi overså opfordringen og tidsfristen til at fremkomme med ønsker til Nationalparkplan 2027-2032. Vi sender hermed vore forslag og håber, de endnu kan nå at komme med i betragtning:

Egebækken som ørredvandløb

Der er ved flere lejligheder set ørreder svømme op ad Egebækken i Egebæksvang i Espergærde. For nylig har det været beskrevet i Helsingør Dagblad, at en ynglemoden ørred havde vanskeligt ved at bevæge sig i vandløbet forårsaget af naturlige hindringer som fx ophobning af grene i vandet. Det er ønskeligt, at NPKN foranstalter en gennemgang af vandløbet med restaurering/rydning og lignende, der kan fremme vandløbets funktion som ørredplads for ørreder.

Mere åbent vand i skovene

Dette forslag er måske i højere grad Naturstyrelsens arbejdsområde. Men der er et tydeligt behov for, at den naturlige hydrologi i Nordsjællands skove genoprettes. Flere steder ses gendannelse af vandsamlinger, der hurtigt får spændende flora og fauna af især organismer tilknyttet sure naturmiljøer, men langt flere steder ses lavninger, der fortsat hindres i at holde vandet tilbage, fordi skovenes grøftesystemer er intakte. Vi opfordrer derfor NPKN til at samarbejde med NST om at få sløjfet grøfter, så skovmoserne genopstår.

Som følge af grøfternes dræning er mange tidligere åbne skovmoser under stærk tilgroning med især birk og pil, hvilket fremskynder fordampning af mosernes vand. Det er stærkt ønskeligt, at der udføres rydning af tidligere skovmoser. DN Helsingør kender flere lokaliteter i Teglstrup Hegn, Nyrup Hegn m.fl., der kalder på restaurering. Vi opfordrer til fx at arrangere offentlige naturplejedage, hvor offentligheden inviteres til at deltage i rydninger. Fældning af større træer kan udføres af professionelle, men publikum kan bistå med at trække/klippe mindre træer og fragte materialet væk fra mosen.

DN bidrager gerne ved at invitere vore medlemmer til at deltage i plejeprojekter.

Flere åbne vandløb

Vi har ikke kendskab til, hvor mange tidligere vandløb inden for NPKN, der fortsat er rørlagte. Vi opfordrer til, at det undersøges, og at så mange vandløb som muligt blotlægges. Ved Hornbæk har Helsingør Kommune et stærkt ønske om fritlægning af et stykke af Østerbæk. Vi foreslår NLPK at gå i dialog med kommunen om et evt. samarbejde om projektet.

Vi vil samtidig slå til lyd for, at NPKN arbejder for at etablere flere nye vandhuller og for at overtale lodsejere til at godkende etablering af vandhuller på deres arealer.

I England har man et begreb kaldet "spøgelsesvandhuller". Ved hjælp af luftfoto og gamle kort identificerer man nuværende fugtige lavninger, hvor der en gang var et vandhul. Ved bortgravning af dyrkningslaget viser det sig ofte, at frø af den oprindelige vådbundsflora hurtigt spirer i udgravningen.

Natur i grusgrave

Vi er opmærksomme på, at NPKN hovedsagelig omfatter offentligt ejede arealer, mens råstofgrave oftest vil være privat ejendom. Det er dog velkendt, at inaktive råstofgrave –i Nordsjælland oftest grusgrave- er særdeles vigtige og ofte righoldige regenerationsnicher, hvor organismer tilknyttet solåbne arealer og næringsfattige substrater –både tørre og våde- har gode forhold, som ikke findes på mere næringsrige og hurtigt tilgroende levesteder. Vi opfordrer derfor NPKN til at søge etableret aftaler med ejere af inaktive grusgrave om at inddrage grusgravene i NPKN, give adgang for færdsel i gravene og sikre adgangsforholdene, så færdsel kan foregå uden risiko. Samtidig kan det være aktuelt, hvor vegetation begynder at skygge for levestederne, at udføre supplerende gravearbejde for at opretholde grusgravens værdifulde pionersamfund.

Flagermus

Der ses i disse år en øget opmærksomhed på forekomst og bevarelse af flagermus. Også NPKN har i flere undersøgelser påpeget bevaringsværdige forekomster af denne dyregruppe, som i hvert fald tidligere i stor udstrækning blev overset ved anlægsarbejder. Vi foreslår en øget indsats for at kortlægge forekomster af flagermus og arbejde for at fremme flagermusenes muligheder for at finde dagopholdssteder, redesteder og vinterhi, samtidig med at fremme publikums opmærksomhed på de spændende dyr.

Udvidelse og sammenhæng af NPKNs arealer

Vi er opmærksomme på, at det er frivilligt for private lodsejere, om de vil omfattes af NPKN. Aktuelt arbejder kommunerne sammen med landbruget og Danmarks Naturfredningsforening i Den Grønne Trepert på at etablere mere sammenhæng mellem naturområder ved især at omlægge landbrugsarealer mellem naturområder til natur, så der skabes sammenhæng i naturområderne. Vi foreslår NPKN at deltage i denne proces, og vi har flere forslag til arealer udenfor NPKN, der med stor fordel kan omlægges til natur og inddrages i nationalparken.

Nogle forslag til arealer:

Matrikelnr. 1 vy Borupgård, 2d Rørtang, 30n og 30o Helsingør Overdrev samt 1vx Borupgård. Disse parceller danner en sammenhængende naturkile, og flere af dem er fredede. Mod vest er naturområdet sammenhængende med den fredede Rørtangkilen, som allerede er en del af NPKN.

Nordvest for Rørtangkilen ligger en stadig konventionelt dyrket og privat ejet parcel, matrikel 9b Mørdrup By, som bør inddrages som en del af Rørtangkilen og NPKN.

Det ubebyggede område fortsætter mod vest gennem kommunalt, privat og statsligt ejede arealer frem mod Mørdrupvej. Sydvest herfor fortsætter kilen til Kelleris Hegn forbi arealerne omkring Rolighedsmoserne, der i NPKNs folder er markeret som vandrerrute nr. 27. Yderligere mod sydvest hænger dette område sammen med Kalvehave og Krogerup.

NPKN bør stræbe efter at binde disse arealer sammen og argumentere for fastholdelse af Rolighedsmoserne som et sammenhængende rekreativt område. Beskyttelseslinjer i Planloven som skovbyggelinjen ses alt for ofte ikke respekteret ved godkendelse af nybyggerier. Men skovbyggelinjen er jo et resultat af et ønske om oprindeligt at beskytte de landskabelige værdier, at bevare landskaberne for at minde os om parforce-landskabet og andre tiltag for at have en varieret natur til gavn for menneske, flora og fauna og naturoplevelsen. Således også i Rolighedsmoserne.

Både Gurre Vang og Krogenberg Hegn indgår i NPKN. Men arealerne omkring Tinkerup mellem de to skove indgår ikke i NPKN. Arealet omfatter nogle meget værdifulde vådområder med bl.a. hængesæk og forekomst (i hvert fald tidligere) af multebær.

Vi opfordrer NPKN til at samarbejde med treparten om at beskytte disse vådområder mod bl.a. kvælstofforurening og samarbejde med kommunen om monitoring og naturpleje for at bevare moserne. Hovedparten af det dyrkede areal imellem Krogenberg Hegn og Nyrup Hegn bør omlægges til natur for at binde de to naturområder sammen. Der er aktuelle planer for retablering af Nyrup Sø mellem de to skove. Arealet ejes af den tidligere formand for NPKN. Det bør kunne forventes, at ejeren derfor er venligt stemt overfor at lade arealet indgå i NPKN.

Monitoring af sjældne arter

N

ordsjælland og NPKN rummer flere sjældne arter af både dyr og planter. Men vi er ikke bekendt med, at der udføres nogen målrettet monitoring af arternes status. Vi kan i Helsingør Kommune bl.a. nævne stor kærguldsmed, dværgvandnymfe, højmosé-mosaikguldsmed, lille kobbervandnymfe, eremit, *Acylophorus wagenschieberi*, *Donacia impressa* og andre biller, murrude, otteradet og liden ulvefod, elfenbenspadderok (naturlig forekomst?), arter af vintergrøn, druemunke, dynd-star, gul star, hjertebladet fliglæbe, knærod, leverurt, eng-klokke, multebær, vorte-sumpstrå, nordflagermus, argusblåfugl, moseperlemorsommerfugl, vindelsnegle, ægte malermusling m.fl.

Og måske bør de sjove eller sjældne arter i højere grad fremhæves som blikfang for nationalparkens naturområder.

Formidling

Julebækhus, Nordre Strandvej 87A er begunstiget med en meget stor parkeringsplads og ligger ved en af hovedindgangene til Teglstrup Hegn og dermed til NNP Hellebæk. DN Helsingør foreslår, at NPKN forsøger at erhverve/leje dele af bygningerne ved Julebækhus –fx den lille træbygning længst syd på parcellen- og etablerer en formidlingsstation, naturrum, information om NNP etc på stedet.

Naturgenopretning

Ved Julebækhus:

I forlængelse af ovenstående om formidling ved Julebækhus foreslår vi, at hovedparten af det nuværende knap 300 m lange parkeringsareal ved Julebækhus langs og mellem Nordre Strandvej og skoven sløjfes og tillades at gro til som et naturligt skovbryn, hvor skoven med tiden også på denne strækning kommer til at gå helt ud til N. Strandvej. Brugen af arealet til parkering er i dag så behersket, at der kun er behov for de bredeste godt 100 m af parkeringsarealet nærmest Julebækhus og indgangen til Teglstrup Hegn.

Rørtangkilen og andre steder:

I Rørtangkilen og andre naturområder spiller det en vigtig rolle for naturoplevelsen, om der er støj i form af lyd eller lys, mange aktiviteter eller et fravær af forstyrrelser fra andre menneskers aktiviteter. Udfordringen er ofte størst i bynære naturområder som naturkiler. DN støtter bestræbelser på at beskytte naturområder fra forstyrrelser udefra, fordi det forringer naturområdets biodiversitet og oplevelsen af området. Specielt aktivitetsniveauet, høj musik og indstrømmende lys kan man søge at begrænse.

Vi opfordrer NPKN til at påvirke myndighederne til at reducere lysforureningen i nationalparkens naturområder gennem planlægning og dæmpning af fx parkeringslys i tilstødende områder om natten og i den mørke tid af året.

Tilgængelighed

DN Helsingør ser gerne, at der etableres flere henholdsvis separate og fælles cykel- og gangstier. At der etableres et sammenhængende mønster af stier på kryds og tværs, så mulighederne for at finde vej mangedobles. De kan være langs med eksisterende veje, men kan også være gennem grønne områder og dermed understøtte værdien af området rekreativt.

Ruter kunne være:

Esrum-Helsingør langs med Esrumvej
Esrum- Tikøb via Harreshøj
Esrum-Fredensbrog langs med landevejen nordøst om søen
Esrum- Hornbæk via Villingerød
(Esrum- Helsingør)

Vandre- og cykelstierne skal markeres og beskrive natur- og kulturhistorie og udgå fra

-Skotterup P-plads til Julebæk/ Hammermøllen
-Rolighedsmoserne/ Højvangen til Gurre og Hornbæk
-Øresundskysten udfor Meulenberg igennem Meulenberg Skov- Færgevejskilen- Kjeldsbjerggård-kilen- Rørtangkilen- Mørdrup bagom Gymnasiet- EIFs baner – nordlige del af Rolighedsmoserne

Klogere på naturen

DN Helsingør er meget glad for, at der gennemføres bioblitz og takker for samarbejdet hidtil og for, at der findes en anhænger med grej til låns.

Vi opfordrer til, at der gennemføres mindst to blitz om året, fordi der i disse år er et stort behov for at argumentere for bevarelse af naturområder overfor forskellige bygherrer. Her er bioblitz-registreringen vigtig.

Kan NPKN medvirke til at give flere mod på at lave en bioblitz ved f.eks. at lave kursus?

Kan man inspirere fx spejdergrupper, ungdomsforeninger, voksne, pensionister til at lave arbejdsgrupper for udvalgte arter- odder, flagermus osv.?

Med venlig hilsen
DN Helsingør
Christian Rørdam
Staget 12, Snekkersten